

גוליאנה טדסקי חיי יומיום באושוויץ

הסגר בבלוק 13

כמה ארוך ומתמשך הוא הזמן כאשר מצטמצמים החיים להוויה של סיפוק הצרכים הבהמיים הבסיסיים בלבד. אף אחת מן האסירות לא הורשתה לצאת מתוך צריף ההסגר, ואף לא לזוז מן הדרגשים. השעות חלפו בציפייה לאירועים היותר חשובים של היום: מפקד הבוקר ומפקד הערב, המרק, התה, היציאה לשירותים, חלוקת הלחם.

המרק מחולק בקערית משותפת אחת לחמש או שש נשים: מין תבשיל תפל של לפת צהובה וסיבית עם חתיכות נדירות של תפוחי אדמה וגזר. הנשים, ללא כפות, רכנו על הקערית כמו כלבלבים מסביב לצלחת.

שתיים או שלוש גמיעות כל פעם והרגשת הדחייה מצורת האכילה הבהמית הזו גוברת על תחושת הגועל מתכולת הקערית.

חלוקת הלחם: האסירות שוקלות את המנה בידיהן ומשוות אותה, הבטן המשתוקקת מודדת את חתיכות המרגרינה שחובלו על ידי ראש הבלוק והעוזרות המספסרות במנות המזון של האסירות.

לא הולכים לשירותים לפי צורכי הגוף, אלא בקבוצות, בליווי, לפי גחמותיה של ראש הבלוק. הצריף היה צפוף, בקושי אפשר היה להיכנס לתוכו. במרכזו ניצב משטח מורם של בטון ובתוכו חורים ברווחים קבועים משני צדדיו. על המשטח ישבו צללי נשים, כשהן מוקפות מצדדיהן ומאחוריהן בנשים אחרות הכורעות באותה תנוחה, בעוד שהנשים המחכות מציקות ודוחקות בהן לסיים. מתחת לבגדים שהורמו התגלו גופות מצומקים, שלדים שעורם שקע לתוך חורים מפחידים, רגליים שלא הצליחו עוד לשאת את נטל הגוף, נגועות בפצעים ובפריחות מחוסר ויטמינים ומגרבת. מתי, בעוד כמה זמן גם אנו נידרדר למצב דומה! על פניהם המחוספסים של הנשים הרוסיות והפולניות, על תווי הפנים המגושמים של האיכרות האוקראיניות והנשים מהרי פולין, ניכר היה חסך טרגי של אנושיות שגבל בפראיות. אם הצלחת סוף סוף להתיישב על משטח הבטון, מיד עקרה אותך ממקומך אישה פולניה גדולת ממדים תוך איומים וצעקות: "Schweine Judin!" (גרמנית: חזירה יהודייה!) ובפנים כעוסות תפסה את מקומך.

יצורים אלה מילאו את כל המחנה, הם הועסקו בעבודות שונות, הופיעו מאחורי החלונות, הסתובבו בין הצריפים, השתרכו לאורך השבילים. נדמה היה שהנפש גלתה את אט משברי אדם אלה, בזה למקום שהטבע הועיד לה בהיותה כבר סבילה וחסרת רוח חיים.

¹ "חזירה יהודייה" (בגרמנית)

בשעות של חוסר מעש שבו וצפו זיכרונות מן העולם שנשאר מאחור יחד עם הצורך להיצמד אל החברות, לבכות ולקוות יחד עמן. הדרגשים של האיטלקיות ממשלוח אפריל היו כולם קרובים זה לזה: שמונים צעירות נכנסו אז למחנה.

הגברים שהופרדו מן הנשים בזמן הירידה מן הרכבת, הופנו למחנה הגברים; הזקנים הועלו למשאית ואיש לא ראה אותם עוד ולא ידע לאן הלכו. באותן שעות ארוכות של ציפיה מורטת עצבים למשהו חדש ובלתי-צפוי, הכירו הנשים זו את זו, "גילו" זו את זו, למדו להעריך זו את זו.

כך גיליתי את ידה של צילי, יד קטנה חמה, צנועה וסבלנית, אשר אחזה בידי בערבים, יישרה את השמיכות סביב כתפיי ולחשה באוזני בקול שקט ואימהי: "לילה טוב, יקירתי; יש לי בת בגילך!" והתנומה אחזה בי לאט לאט, תוך הרגשת בטחון שנסכה בי אותה יד, כמו זרימת הדם בעורקים.

וכך מצאתי יום אחד את אולגה והסתתרנו יחד בפינת הצריף. פתאום הרגשתי שיכולתי לדבר ושהיא יכלה להבין ללבי. אני דיברתי על התחושה הדיוניסית של שמחת החיים והיא דיברה על ענייני גוף ורוח. אישוני עיניי התמזגו בתוך לובן עיניה, לא ראינו עוד את הצריפים, שכחנו את גדרי התיל, השתכרנו מן החירות האין-סופית של הרוח האנושית הפורצת אל מעבר לכל גבול שמציבה החייתיות האנושית. בחרנו זו בזו כחברות.

קטעים ופיסות חיים של כל אחת מן האסירות נכנסו והתערבבו בתוך סיפורי חיים של האחרות, אף הם מבולבלים וחסרי פרטים. כל אחת התחילה בסיפורה האישי: תמיד אותם סיפורים של בריחות, בהלות, חוסר זהירויות, אשליות, הלשנות, מאסרים ומשלוחים. טרי נלקחה מן הגבול השוויצרי יחד עם בעלה. רק שעה והם היו ניצולים! דינה הגרמנייה שחייתה ארבע שנים ללא אזרחות באיטליה, לאחר שחלפו הימים הטובים כאשר זרים שיחקו קלפים עם השוטר, נעצרה לבסוף יחד עם אביה על ידי המשטרה. גרטי, האוסטרית הקטנה חסרת האזרחות, הגיעה לאושוויץ עם כל המשפחה, אם, אב, ואחים קטנים. אולגה שנעצרה תוך כדי נסיעה משום שמזוודתה הייתה מלאה בספרים באנגלית ובצרפתית, ושנחשדה כמרגלת (וכי למה ירצה מישהו לקרוא ספרות זרה?), סופה שהתגלגלה לבית סוהר באשמת היותה יהודיה. כך עוד נשים, עשרות ומאות שחייהן התנהלו עד כה במסלולים שונים ועתה קיבץ את כולן מחנה העינויים אל תוך קיום אומלל אחד.

בפני כל אחת נפער התהום האישי שלה, תהום אפל המושך נואשות את הנפש; במעמקי התהום הופיעו, נעלמו והתערבבו במטושטש, כמו דמויות רועדות המשתקפות במים, צורות פניהם של ההורים, הבעלים, והילדים. הדמעות טשטשו את הראיה וניפחו את העיניים. כל אחת מאתנו, ליבה נקרע, היא ברחה מפני הפרצופים האלה וסילקה בבעתה את הזיכרונות, ומתוך החלל הפנימי הנורא והבדידות המענה, עלתה ונשמעה יללה ארוכה של ייאוש.

בראש אולמות השינה, הצריפים, קבוצות העבודה, עמדו אסירות ותיקות: שורדות בודדות ממיליוני בני עמך; נשים אלה איבדו משפחות וחברים, והיו עדות למותן של חברות אין ספור תוך כדי סבל לא יתואר וסיוטים נוראים. מבטן היה קשוח וריצד בו לעיתים הבזק של טירוף וסטייה. הגרמנים יכלו לסמוך עליהן: הן צמחו בתוך מציאות של שואה וברוטליות ולא היו מסוגלות, לעולם, לחוש חמלה כלפי שאר האסירות. הן שנאו את כל מי שסבל פחות מהן, את כל מי שהגיע למחנה אחריהן.

יצורי אנוש אלה היו נחוצים לשם ביצוע העינויים שלא פסקו לרגע במחנה. הריק הפנימי גדל והולך ונדמה כאילו הוא בולע כל חשק לחיות, הזעקה הפורצת ממעמקי הנפש נתקעת בגרון ומחניקה את הנשימה, הדמעות מטשטשות את הראיה, אין מוצאים תשובה לשאלות המיואשות של ה"למה" והגעגוע קורע הלב לימים עברו מכת את הנפש כמלקחיים כבירות: ברגע שכזה, כל פקודה, סטירה או מבט גס מחסלים את העולם הפנימי האישי, וכופים מציאות אשר את משמעותה או את הגיונה אין טעם לחפש. למשל, עינוי המיטות, יש לפרוש באמנות מיוחדת את השמיכות על מזרוני הקש הדקים והמשוקעים; או למשל הפקודה להישאר יום שלם בישיבה על הדרגשים ולא להישען על המזרונים לאחר שהסבלנות וכושר הסיבולת האנושיים כבר הגיעו לקצה גבול היכולת במתיחת השמיכות ללא קמט; או למשל, הטכניקה האבסורדית של ניקיון ותברואה באולמות השינה.

כמה פשוט לומר: "Wo ist die Schwarze? Schwarze, komm her!" (גרמנית: "איפה השחורה? שחורה, בואי הנה!"), כאשר לבני אדם אין כבר שמות. מתוך שורה של פרצופים שלכולם צבע עור דומה, בעלי העור והעיניים הכהים נגזר דינם לעבודות פרך מכל הסוגים. מישהו תוקע מברשת לידך ועליך "לטאטא" את הרצפה מרצפת אחר מרצפת. כאשר גבך כואב, שופכת ה-"שטובובה" האחראית על אולם השינה ארבעה, חמישה דליי מים על הארץ: "שטפי את הרצפה!", ועם הסמרטוט ובזחילה מאומצת עלייך לאסוף את המים עד לטיפה האחרונה. בסוף המאמץ הנשימה כבדה, העיניים תרות אחר הדרגש, המפלט הבטוח, אך דליים נוספים נשפכים לרצפה ללא רחמים, במבט קפוא.

מצליחים להגיע, באפיסת כוחות למזרון, מקופלים לשניים, מתנודדים; משהו מן האנושי נעלם מהבעת הפנים, מתואם אברי הגוף, מעומק הרוח. המעט שנותר מכושר המחשבה תופש אמת אחת: מן ההכרח הוא להתבהם, כדי לחזק את עמידות הגוף וכדי להצליח לשרוד ולהגיע, בדרך נס לשליטה מחודשת בשכל.

צריף ההסגר מס. 13 במחנה A היה מלא מפה לפה. עם הגעתה של רכבת נשים מיוון, מילאו אלף נשים את כל הדרגשים החצובים בקירות, ואלף פרצופים מיואשים שהלכו מיום ליום והחווירו, איבדו את הבעתם, הציצו מבעד לקצה הדרגשים. היה מחניק ומן הפתחים המעטים חדר משב רוח מבחוץ אשר האסירות הרבות שאפו בנשימות קצרות וכבדות. קבוצות הנשים השונות ישבו בנפרד, בשקט. כל אישה שקועה הייתה בבידידותה הנפשית,

אולם היא נאלצה להרגיש בנוכחותן הגופנית של שכנותיה הסמוכות לה מימינה או משמאלה תוך מגע בלתי-נמנע של גופות שנדחסו לתוך מרחב צר ביותר. המילים המעטות שנלחשו, משפטים קצרים, סיפורים ממולמלים, נבלעו בתוך רחש עמום ומתמיד, כמו הד שעולה מקונכייה הצמודה לאוזן.

"בשורה טובה, בנות!" נשמע קולה של גרטי ופניה החיוורות והמנומשות הופיעו בקצה הדרגש בהישענה על זרועותיה התרוממה למעקה; התיישבה והסירה מרגליה זוג נעליים מרופטות ללא שרוכים אותן הסתירה בזהירות תחת המזרון.

שכנותיה הצטופפו סביבה.

"מה היא מספרת?" שאלו הנשים המרוחקות יותר בהפנותם את ראשיהן.

גרטי ילידת וינה היתה בת שש עשרה בלבד, אך כבר מזה ארבע שנים ידעה מה פירוש להיות "חסר אזרחות", הגדרה שחלה על קבוצה הולכת וגדלה של פליטות.

בגיל שתים עשרה החלה גרטי בחיי בריחה וגלות; אחר כך ארבע שנים של חיים אלמוניים, צנועים וסבלניים באיטליה, מלווים בזיכרונות מוינה הישנה, קלת-הדעת והשאננה ותקווה לוינה חדשה מסבירת-פנים ומשגשגת. אביה היה נגר, האחים הקטנים גדלו, האם קיימה את המשפחה הנוודדת, הטליאה את הבגדים, ודאגה שלא יחסר מרק בסיר שהזין חמישה פיות. המאסר והגרוש קרו לפתע פתאום ובאופן לא ברור לגמרי. גרטי שידעה גרמנית, זכתה במעמד מועדף בתוך המחנה.

"התגנבתי לבית השימוש..." אמרה גרטי, והמילה "בית שימוש" משכה תשומת-לב כללית: כולן הקשיבו ביראת כבוד כשהוזכר שמו של המכרה הגדול של ידיעות ובשורות, מקור השמועות המפתיעות ביותר, אשר התפשטו במהירות עצומה בכל השפות ובכל הפינות הנידחות במחנה. "אתן יודעות ש Mes enfants' on dit que... Ecoutez, je l'ai entendu tout a l'heure au cabinet..." (צרפתית: "בנות, אומרים ש... הקשיבו, שמעתי עכשיו בבית השימוש...").

"דיברתי עם אישה פולניה", המשיכה גרטי, בעוד פניה החיוורים, עטורי שיער חלק שופע של מתבגרת מהורהרת, התרגשו מעט. – היא אומרת שמחנה המשפחות קיים! האמהות, הילדים והזקנים נמצאים שם! יום אחד היא נשלחה לעבוד הרחק מחוץ לגדר. מאחורי גדר התיל של מחנה אחר, היא ראתה, בין הצריפים, נשים וילדים...

- אם כך, הרי גם האמהות שלנו נמצאות שם - לחשה נינה, ופניה העגולים מלאו תקווה. רעמת השיער הבלונדיני המתולתל שצנח פרא על מצחה (מאחור, גזזו את שיערה כשער של נער, בהגיעה למחנה) העניק לה עדיין מראה של נערה, אך מבטה האובד חיפש בעקשנות את אימה, כפי שזכרה אותה בשעה שהגיעו עם המשלוח והמיון, הולכת ומתרחקת כשהיא תומכת בזרועה בבתה הבכירה שהריונה המתקדם הכביד עליה.

- אנו נמצא אותן, בנות, עוד נמצא את האמהות שלנו - אמרה אישה אחת, מתוך צורך לשכנע את הנשים האחרות וכך לשכנע את עצמה.
- אולי במחנה האחר מצבם טוב יותר, אולי אין זה מחנה עבודה. האמהות משגיחות על הילדים והנשים הזקנות סורגות... גרביים ואפודות לחיילים... הגרמנים זקוקים לדברים כאלה - . כך חלמה לה בהקיץ אלמה אשר ראתה את אמה, זקנה שברירית ורזה, עולה בקושי על המשאית. תקווה קלושה שינתה את הבעת פניהן של הנערות: קל היה לכל אחת מהן לדמיין את ידיה החרוצות של אימא נעות בקלילות בעבודת הסריגה ואת הילדים רצים באוויר הפתוח.

- על הקיר ממול, בשורה הראשונה, נתפסו שני דרגשים על ידי אורחים יוצאי דופן. בראשון הייתה אישה גבוהה, כהת שער, ריסייה שחורים, ארוכים ומקושטים, עיניה כהות ופיה רחב. מוזנחת, מעורטלת למחצה. בין שדיה הנפולים האפרפרים בתוך הסחבות הבלויות שנפתחו ברישול על החזה, חרחר בזעף תינוק בן עשרה חודשים. מידי פעם נותק הפה הזעיר מן הפיטמה ושתי כפות ידיים קטנטנות דחו אותה ברוגז. התינוק בכה והאם הדוממת מניחה לשד הסחוט והחשוף לצנוח. לידה, עטופים בסמרטוטים ושמיכות, שני ילדים נוספים, בני שלוש וחמש שנים הצטנפו כמו גורי כלבים במלונה סביב הכלבה. הילדים לא בכו, הם נבלו; ללא מרץ, ללא שמחה, ללא משחקים, ללא אור ואויר.
בדרגש השני שתי אחיות, אמהות לשלושה ילדים, בצעו באיטיות ובזהירות את מנת הלחם, ומאחורי החלוקה הקמצינית הסתתרה השאלה הנואשת: "ומה אחר כך?". הילדים כולם היו פרי נישואי תערובת: האמהות היו "אריות".

- ירדתי מן הרכבת, - סיפרה האישה הגבוהה הכהה, "ומצאתי עצמי בתוך ערבוביה של המון בני אדם עייפים ומפוחדים.

Juden Kinder und Weiber! (גרמנית: ילדים ונשים יהודים) צרח חייל גרמני. הייתי המומה מטון דיבורו. הילד הקטן ישן בזרועי, שני הילדים האחרים אחזו בידי, כך פילסתי את דרכי בין צרורות שנערמו באי-סדר לפני הקרונות. שתי האמהות האחרות הלכו אחרי. "אנו אריות, הילדים הם בני תערובת", כך אמרנו זו אחר זו בנשימה כבדה, "הילדים הינם בני תערובת והוטבלו...". בתוך כל המהומה והבלבול הכללי, אחר מאנשי האס אס, גולגולת על כומתתו הקשיב לנו. הסתודד עם חייל אחר, ופקד עלינו נמרצות להחליף קבוצה וכך הגענו למחנה זה".

- הלכתי במעלה המסדרון הצר בין הדרגשים; יצועם של הילדים היה משמאל. צעדיי היו איטיים ומהוססים, רגליי בנעלי עבודה גדולות עם סוליות עץ. הבחנתי בצילה הכהה של האם הגוחנת על ערמת סמרטוטים מזוהמים שעטפו את אבריו הצנומים של התינוק. הבעה רצינית

וכבר בוגרת ניכרה בעיניהם של הילדים האחרים. התשוקה המיוסרת לאסוף לזרועותיי את הילד הקטן, להצמיד את לחיו העדינה ללחיי, להרגיש את ידיו הזעירות על פניי, נבלמה על ידי כאב עז שכמעט שיתק את לבי. הסתובבתי, כוח פראי הצמיד את רגליי ללבנים הלא אחידות, את הידיים למעקה, והרים אותי בחופזה על הדרגש, שם צנח גופי המרוקן לפתע על המזרון שאין לגעת בו, אשר השמיכות המתוחות שלו, ללא קמטים כיסו על העליבות של השק הריק בחציו. בתי הקטנה הייתה בעריסה, ודרדה משינה, מבטה קורן, מביט למרחקים. קצות שערותיה הקצרות והרכות התקפלו סביב עצמם על הראש הקטן, סימנים ראשונים של תלתלים. על השמשה האטומה של חדר השינה, החשוך עדיין, המוארת באור המסדרון, נראתה צללית מיצחת הכומתה של איש האס-אס. אחר כך נשמעו קולות, צעדים, המולה, בקשות, סירובים, ייאוש.

לא היה דבר שנחרת בזיכרוני בצורה החדה והממושכת ביותר מאותה תמונה של רגע, ואחריה הד הצעקה שלי הנחנקת בתוך הכרים: "הגרמנים". במיטה הקטנה, בתי השניה, עיניה הכחולות התרחבו בצל של דאגה: "אימאלה, שובי מהר". כאשר מצאתי עצמי ממררת בבכי מיואש, חשתי את ידה של צילי על כתפי. יד רכה, חמה ובוטחת, ומלותיה:

"חשבי על כך שילדותיך נמצאות במקום בטוח ויש להן מה לאכול... "

קעריות המרק המהביל הגיעו כבר עד אחרוני הדרגשים. הרחש העמום בצריף נחלש והפיות רכנו בחמדה על הקערות, אך במבטים האטומים ניכרת הייתה התשישות שהחניקה כל ניצוץ חיים. עשר הידיים האחרונות הושטו, אך המרץ אזל מפרקי היד החלשים והלב הלם בחזה בקול הד חלול. אולם אף אחת לא נגעה במרק המהביל והסמיך כאשר בהתפרצות זעם כמו סערה משתוללת נשמעה הצעקה: "Block dreizehn, baden!"² (גרמנית: "בלוק 13, מקלחת!")

שזעזעה את כל הצריף.

בחוץ אויר הקר העניק תחושת הקלה לריאות. המקלחות הותקנו בקצה מחנה ההסגר בתוך מבנה ארוך של לבנים שמעליו בלטו שלוש ארובות שפלטו ללא הפסק ענני שחור. כדי להגיע למקלחות צריך היה לחצות את המחנה כולו, ועינינו האבודות שוטטו סביב כדי להתבונן, לראשונה, בנוף הסובב, לאור היום.

מימין, שורת צריפי העץ האפורים היוותה את ה-Revier, בית החולים; ממול המקלחות עמד מבנה זהה ועל גגו ארובות מעשנות וחביות פח כבדות מברזל בפתחו, היה זה המטבח. ריח רע של לפת שהגיע מכוון זה, עורר בחילה. שורות של בקתות מאבן אפורה, ערוכות

² "בלוק 13, מקלחת!", (בגרמנית).

במרחקים שווים, השתרעו עד קצה שדה הראיה ובסוף חגורת גדרי התיל המחושמלים
ססגרה את האופק ובצבצה מבין מרווחי הצריפים. לא עץ, לא דשא; אין צבע, אין תנועה.
בצד הנגדי של השביל חלפה במהירות דמות אישה צעירה, ידיה תחובות בכיסי חלוקה הלבן.
ראשה היה חשוף ללא כיסויי הראש הרגילים, שערותיה עיטרו בחופשיות את הצוואר
בתלתלים שחורים. היה בהופעתה הקלילה והטבעית מעין רמז להכרה בכבוד האדם:
השיער הארוך, הנעליים שהיו שוות ומתאימות לכף הרגל. הייתה זו אסירה איטלקייה
שהגיעה למחנה חודשיים קודם לכן, ואשר שירתה כרופאה בבית החולים. מתוך טור הנשים
שצעד בחמישיות, הפנו האסירות האיטלקיות את מבטם אליה וכמה ידיים נופפו לה לשלום.
לוצ'אנה חצתה את השביל, והדביקה את ההולכות בכניסה למקלחות.
- מה נשמע בנות, אתן מתרגלות? - העיניים היו אדומות מעט וברק מוזר ניצת בהן. בשטף
דיבורה המהיר והקליל מדי, לא הצליחו זוויות הפה לשלוט ברעד שהסגיר התרגשות עצומה.
-איזו בת-מזל-, חשבה מיד אולגה, -לה יש נעליים כדי ללכת; אני, לעומת זאת, או שאני
מאבדת אותן או שאני מועדת...
-בבקשה, צמר גפן, - אמרה לה אסירה אחרת כשהיא אוחזת בידה - השיגי לי צמר גפן סופג.
-צמר גפן... - צחקה באירוניה לוצ'אנה, -שמעתם דבר כזה, צמר גפן! כאן הרי חובשים את
הפצעים בניר! אספי חתיכות מן הדרך, בבזך... בכל אופן, בעוד חודש לא תזדקקי עוד לצמר
גפן...
לא יכולתי להסיר את עיניי מעיניה.
- אמרי לי מה מתרחש כאן - שאלתי אותה.
-שום דבר -, התחמקה לוצ'אנה. היא פנתה אל הנשים שעמדו לידינו ואמרה בחיור: - ובכן,
אתן אוהבות לפת?
- ספרי לי -, התעקשתי בלחש, - ספרי לי הכל.
עיניה התלחלו, שפתיה רעדו ובקול כמעט חנוק לחשה לאוזני:
- סלקציה בבית החולים.
- מתי? כמה? - גרוני יבש לפתע, לא הצלחתי להשמיע קול.
- הבוקר. כמעט כולן, יותר מארבע מאות!
לרגע חדל לבי לפעום, הברכיים רעדו. האם כל צריף, כל פינה, כל מבנה מסתורי,
המקלחות, בתי החולים, כולם טומנים לנו מלכודות? המוות ארב בכל מקום, מקצה המחנה
ועד קצהו, בכל המרחב שבין גדרי התיל?
- הבוקר... אמרתי בפחד, ארבע עשרה נשים מתוכנו נכנסו ל-Revier. האם ... גם הן?
פניה של לוצ'אנה נפלו:

- טיפשות, ללכת לבית החולים בגלל כאב גרון קל, בקושי הגיעו מן הבית! אמרתי לכן: "אסור ללכת לבית החולים, עבדו, עבדו עד כמה שתוכלו..." , רצתי מיד כשהגעתי למקלחות כדי להזהיר אתכן... - ופרכה את ידיה בעצבנות.

אחר כך נרגעה מעט:

- כבר שלושה חודשים שלא הייתה סלקציה. כולם חשבו: "העניינים מסתדרים. הגרמנים עומדים לפני תבוסה והם פוחדים. אתן רואות? אפילו את השיער כבר אין גוזזים". לכן לא גזזו את השער. הנה כיצד משתפרים העניינים!

הבנתי שכל ניסיון לחפש הגיון במה שמתרחש במחנה רק יוביל לטירוף הדעת.

- הקשיבי, - היה בי צורך לסלק את כל הספיקות, את כל התקוות, "האמהות עם הילדים, הזקנים שעלו למשאית כאשר הגענו... גם הם?

לוצ'אנה רצתה לנהוג עמי ללא רחמים, על כך שעדיין לא הבנתי מה קורה, תוך התגברות על התרגשותה הפנימית שניבטה באופן כה בולט מעיניה.

- כל משלוח - ענתה בגסות, "מושמד בחלקו מיד עם הגעתו. אבל לגבי המשלוח שלכם לא ראינו עדיין שריפה בתנורים... מה פירוש הדבר, אין לי מושג.

היא פנתה לדרכה במהירות כאשר דלתות המקלחות נפתחו וראשוני הנשים הזדרזו להיכנס.

-

לרגליה של כל אישה היה פרוש המעיל ועליו השילה את בגדיה בזה אחר זה. האוויר המקפיא שחדר מן החלונות חסרי הזגוגיות, סימר את העור ועינה את השדיים. שתי דלתות מקבילות נפתחו בהסתובבן על ציריהן, ורוח פרצים פתאומית חדרה דרכן וחתכה כבסכין את הכתפיים והגב. לא הבטנו זו בזו; העין השפילה את מבטה מן העירום המבויש אל ערימת הסמרטוטים; הידיים לא מצאו מחסה בכיסים, היו לשני גופים כבדים.

כדי לכסות את מערומינו הצמדנו את צרור הבגדים לחזה, לבטן וכל איבר ואיבר בגופנו גרם לנו לחוש מבוכה מייסרת.

רק מאוחר יותר, מוגנות על ידי ערפל של מים ואדים, נסכה בנו החמימות בטחון ואז הרמנו את פנינו ושוב הכריע אותנו הגועל.

גופות, גופות, רבים מהם לא נאים, רבים כבר לא צעירים, כמה מהם רופסים ורכרוכיים ומרביתם פגומים וחסרי צורה. ערב-רב. כולנו היינו חלק מערמת הבשר הזו, אך כל אחת הרגישה זרה בתוכה.

אשה שהוכתה בהתקף אפילפטי שכבה באלכסון על הרצפה. איש לא חש לעזרתה. גוף עירום, אנונימי, אומלל ומתועב בהתכווצותו. על רקע לובן הבשר, על הזרוע השמאלית, בולט המספר האישי, ספרות שחורות מוטבעות בתוך הגוף ומזהים מעתה אתו. הרגשתי שוב על בשרי את המחט החודרת, המותירה אחריה, נקודה אחר נקודה, את חמש הספרות:

76847, מודגשות על ידי המשולש של Jude. שמעתי שוב את קולי:³ "Ceci pour toute la vie?" (צרפתית: "זה לכל החיים?") מאז שקועקע המספר על זרועי למדתי דברים רבים; שהכתובות על קירות המקלחות, "Eine Laus ist dein Tod", "Halte dich sauber!"⁴, ("שמור על הניקיון! כינה אחת היא המוות שלך!") היו דברי הבל אירוניים, שהמציאות הייתה אותה בעיטה שקיבלנו מהגרמניה במדים שגירשה אותנו מן המקלחת, בעוד אנו נוטפות מים, לתוך חדר סמוך מקפיא וללא זגוגיות, המציאות הייתה זו של החגורה של יצור לא מוגדר, המשגיח עלינו, לבוש במקטורן, חצאית ועניבה, תסרוקת גברית וערדליים, בעל קול צרוד ובלתי נעים של גבר שתוי; בקצרה, שהכל בוצע תוך ארגון שיטתי של חוסר ארגון במגמה להביא לכליווננו.

מתוך: טדסקי, ג'וליאנה, **יש מקום על פני האדמה**, סדרה ע"ש קורצ'אק, יד ושם, 2001, עמ' 25-36.

³ "זה לכל החיים?" (בצרפתית)

⁴ "שמור על הניקיון!", "כינה היא המוות שלך", (בגרמנית)